

LR Prezidento kanceliarijai
kanceliarija@prezidentas.lt

2024 m. birželio 26 d.

Siunčiama el. paštu. Originalas siunčiamas nebus.

DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES ĮSTATYMO

Tarptautinio transporto ir logistikos aljansas (TTLA), Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK), Lietuvos verslo konfederacija (LVK), kreipiasi dėl 2024 m. birželio 20 d. LR Seimo priimto įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 4, 5, 21¹, 26, 28, 35, 36, 40, 44, 44¹, 49⁵, 50, 53, 57, 57¹, 58, 59, 61, 62, 62¹, 63, 94, 95, 103, 128, 133, 137, 138, 139, 140¹, 140⁵, 140²⁵, 140²⁶, 140²⁷ straipsnių pakeitimo ir 61¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios projekto (Nr. XIVP-3635(2)) (toliau – UTPĮ projektas).

Esame ne kartą išdėstę savo poziciją, jog valstybės saugumas yra visuomenės ir verslo prioritetas, tačiau kai kurios UTPĮ projekto nuostatos nėra orientuotos į šių tikslų siekimą. Priešingai, atskiri UTPĮ projekto pakeitimai reikšmingai apriboja galimybes verslui įdarbinti trūkstamų profesijų darbuotojus iš trečiųjų šalių ir taip visomis formomis prisidėti prie Lietuvos Respublikos saugumo stiprinimo. Be to, atitinkamas sprendimo priėmimo procesas vykdytas paskubomis, derinimo stadijose remiantis netikslią informacija grindžiamais argumentais, neatsižvelgiant ne tik į verslo organizacijų, bet ir į UTPĮ projektą svarsčiusių parlamento komitetų pastabas bei pasiūlymus. Žemiau atkreipiame dėmesį į didžiausią susirūpinimą keliančius aspektus:

- **Griežta kvotos nustatymo formulė.** UTPĮ projekto 57¹ straipsnio pakeitimu nustatoma, kad „kvotos dydis kalendoriniams metams negali būti didesnis negu 1,4 procento Valstybės duomenų agentūros praėjusių kalendorinių metų liepos 1 dieną paskelbto Lietuvos nuolatinių gyventojų skaičiaus dydžio“. Pastebėtina, kad nei aiškinamajame rašte, nei teisės aktų iniciatorių viešojoje komunikacijoje nėra pateikiama informacijos, koku pagrindu ir kokią problemą sprendami iniciatoriai siūlo keisti 3 metus galiojantį kvotų reguliavimo teisinį režimą. Nėra pateikiama informacijos, kuo remiantis yra nustatytas 1,4 proc. koeficientas kvotos apskaičiavimo mechanizme. Pridurtina, kad šis koeficientas žymi galimą maksimalią kvotą, todėl paliekama galimybė nustatyti ir daug mažesnę metinį kvotos dydį, o tai didina neapibrėžtumą verslui. Papildomai pažymėtina, kad nustatytas galimas trečiųjų šalių piliečių atvykstančių darbo pagrindais skaičius nebūtinai reikš jų faktinį atvykimą į Lietuvos Respubliką.
- **Neatsižvelgta į pasiūlymus dėl išimčių pasibaigus kvotai taikymo, dalies jų įsigaliojimas nukeltas.** Pagrindinis, už UTPĮ projekto rengimą atsakingas, LR Seimo Užsienio reikalų komitetas (URK) Seimo sesijoje galutiniam svarstymui pateikė UTPĮ projektą, kuriame neatsižvelgė į aktualius papildomų – Nacionalinio saugumo ir gynybos (NSGK), taip pat Socialinių reikalų ir darbo (SRDK) – komitetų pasiūlymus, išdėstytus ir verslo organizacijų pozicijose. URK neatsižvelgė į NSGK ir SRDK siūlymą tikslinti UTPĮ 44 str. 2² d. nustatant, kad po kvotos išnaudojimo leidimai laikinai gyventi galėtų būti išduodami užsieniečiams, kuriems numatoma mokėti ne mažesnę nei 1,2 vidutinio mėnesinio BDU dydžio atlyginimą **įskaitant ir dienpinigius**. URK taip pat neatsižvelgė į NSGK siūlymą tikslinti 57¹ str.

nustatant maksimalią (1,4 proc.) ir minimalią (2 proc.) kvotos ribas. Pažymėtina, kad URK taip pat vienašališkai, nederinus pakeitimų su visuomene, nusprendė nukelti UTPĮ projekto 57¹ str. 3¹ d., kuria numatoma galimybė išnaudojus metinę kvotą, ją padidinti kolektyvinės sutarties šalių siūlymu (iki 20 proc. nuo darbuotojų, kuriems taikoma kolektyvinė sutartis) įsigaliojimą iki 2026 m. sausio 1 d. Toks sprendimas niekaip nesiderina su Vyriausybės, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei kitų valstybės institucijų strategine kryptimi skatinti socialinį dialogą, dėl kurio šiuo konkrečiu atveju verslo organizacijos sutiko ir nereiškę prieštaravimų.

- **Skubinamas naujų apribojimų įsigaliojimas, nepaliekant laiko verslui pasiruošti įgyvendinimui.** Jeigu vienu UTPĮ projekto nuostatų (pvz. kaip aukščiau minėto 57¹ str. 3¹ d.), kurios paliktų bent jau tam tikrą lankstumą Lietuvos verslui, įsigaliojimas yra nepagrįstai nukeliamas į 2026 metus, kitų – apribojančių įmonių veiklą pritraukiant darbuotojus iš užsienio – įsigaliojimas numatomas nedelsiant, t. y. nuo 2024 m. liepos 1 d. Vienas iš tokių pakeitimų yra UTPĮ projekto 62 str. 2 d. nustatytas apribojimas, kuriuo remiantis pagal bevizį režimą arba su kitų ES šalių išduotomis Šengeno vizomis, leidimais laikinai gyventi ar kt. dokumentais atvykstantys trečiųjų šalių piliečiai nebegalės būti darbinami, kol negaus leidimo laikinai gyventi Lietuvoje. Atitinkamai, europiniu lygmeniu veiklą vykdančios ir skirtingose ES valstybėse narėse padalinius turinčios Lietuvos transporto įmonės nebeteks lankstumo rotuoti darbuotus ir Lietuvoje registruotose įmonėse dirbinti trečiųjų šalių vairuotojus su kitos ES valstybės narės išduotais dokumentais, o tokių asmenų, kurių įdarbinimas yra suplanuotas artimiausiu metu, yra keli tūkstančiai. Pažymėtina, kad UTPĮ projektu niekaip nepagrįsta, kodėl kitų ES valstybių atsakingų institucijų priimti sprendimai dėl užsieniečių teisėto buvimo ES neatitinka Lietuvos Respublikos saugumo ar kitų interesų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome Jo ekselencijos Prezidento įvertinti pateiktas pastabas ir pasiūlymus bei motyvuotai grąžinti Seimui UTPĮ projektą pakartotiniam svarstymui, pasiūlant aukščiau aptartų nuostatų – UTPĮ projekto 62 str. 2 d. ir 57¹ str. 3¹ d. – įsigaliojimą numatyti nuo 2025 m. sausio 1 d., t. y. nuo to laiko, kai naujas kvotos režimas pradės galioti pilna apimti.

Pagarbiai

Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius Povilas Drižas

Laikiniai einantis LPK generalinio direktoriaus pareigas, Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento direktorius Tomas Garuolis

Lietuvos verslo konfederacijos l. e. p. generalinis direktorius Emilis Ruželė